

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
GERARD HOGAN IŠVADA,
pateikta 2019 m. vasario 28 d.¹

Byla C-644/17

**Eurobolt BV,
dalyvaujant:
Staatssecretaris van Financiën**

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 267 straipsnis – Negaliojimas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę – Sąjungos priemonės nacionalinės teisminės kontrolės apimtis – Reglamentas (EB) Nr. 1225/2009 – 15 straipsnio 2 dalis – Reglamentas (EB) Nr. 723/2011 – Antidempingo priemonių vengimas – Apsauga nuo dempingo taikymo – Konsultacijos su valstybėmis narėmis – Sąvoka „susijusi informacija“ – Termino pažeidimas“

I. Įžanga

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių² (toliau – pagrindinis reglamentas) 15 straipsnio 2 dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio išaiškinimo ir 2011 m. liepos 18 d. Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 723/2011, kuriuo išplečiamas galutinio antidempingo muto, nustatyto Reglamentu (EB) Nr. 91/2009 tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, taikymas tam tikroms iš Malaizijos siunčiamoms importuojamoms geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, deklaruojamoms arba nedeklaruojamoms kaip Malaizijos kilmės³, galiojimo. Kalbant konkrečiai, svarbiausias klausimas, kuris kyla iš šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, yra tas, ar dėl tam tikrų pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje numatytų procedūrinių garantijų nesilaikymo įgyvendinimo reglamentas gali būti panaikintas.

2. Prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Eurobolt BV* ir *Staatssecretaris van Financiën* (Valstybės finansų sekretorius, Nyderlandai) dėl antidempingo muitų taikymo tam tikrų geležinių arba plieninių tvirtinimo detalių importui į Europos Sąjungą.

¹ Originalo kalba: anglų.

² OL L 343, 2009, p. 51, klaidų ištaisymas OL L 7, 2010, p. 22.

³ OL L 194, 2011, p. 6.

II. Teisinis pagrindas

A. Pagrindinis reglamentas

3. Bylai reikšmingų aplinkybių laikotarpiu antidempingo priemonių nustatymas buvo reglamentuojamas pagrindiniu reglamentu.

4. Pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį į pagrindinio reglamento 12 konstatuojamosios dalies nuostatas:

„būtina nustatyti, kokia tvarka suinteresuotoms šalims turėtų būti pranešama apie valdžios institucijų reikalaujamą informaciją ir sudaromos tinkamos sąlygos pateikti visus svarbius įrodymus bei apginti savo interesus. Taip pat aiškiai išdėstyti taisykles ir tvarką, kurių turi būti laikomasi atliekant tyrimą, o ypač tas taisykles, pagal kurias suinteresuotos šalys turi per nustatytą laiką pranešti apie save, pareikšti savo nuomonę ir pateikti reikiamą informaciją, kad į tokią nuomonę bei informaciją būtų atsižvelgta. Taip pat reikia nustatyti sąlygas, kurių laikydamosi suinteresuota šalis gali susipažinti ir pareikšti savo nuomonę apie informaciją, pateiktą kitų suinteresuotų šalių. Be to, valstybės narės ir Komisija turi bendradarbiauti renkant informaciją“.

5. Be to, būtų naudinga priminti, kad pagrindinio reglamento 25 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„valstybėms narėms Patariamajame komitete pateikiama informacija dažnai yra labai techniško pobūdžio ir reikalauja sudėtingos ekonominės bei teisinės analizės. Siekiant suteikti valstybėms narėms pakankamai laiko šiai informacijai išnagrinėti, ji turėtų būti išsiunčiama pakankamai anksti iki posėdžio dienos, kurią nustato Patariamąjo komiteto pirmininkas“.

6. Pagrindinio reglamento 13 straipsnyje „Vengimas“ buvo numatyta:

„1. Kai galiojančių priemonių yra vengiama, pagal šį reglamentą nustatyti antidempingo muitai gali būti išplečiami panašaus produkto, kuris gali būti ir nežymiai pakeistas, ir nepakeistas, importui iš trečiųjų valstybių; arba nežymiai pakeisto panašaus produkto importui iš valstybės, kuriai taikoma priemonė; arba šių prekių sudėtinėms dalims. Kai galiojančių priemonių vengiama, antidempingo muitai, neviršijantys pagal 9 straipsnio 5 dalį nustatyto likutinio antidempingo muto, gali būti išplečiami importui iš bendrovių, kurios turi naudos individualiais muitais valstybėse, kurioms taikomos priemonės. Vengimas apibrėžiamas kaip prekybos tarp trečiųjų valstybių ir Bendrijos arba individualių bendrovių valstybėje, kuriai nustatytos priemonės, ir Bendrijos būdo pokytis, atsiradęs dėl veiksmų, proceso ar veiklos, kurių negalima paaiškinti jokiais kitomis pagrįstomis priežastimis ar ekonominiu pagrindu, kaip tik antidempingo muto nustatymu, ir kai yra įrodymų dėl žalos arba kad ištaisantysis muto poveikis yra mažinamas panašaus produkto kainų ir (arba) kiekių prasme, bei yra dempingo įrodymų, lyginant su anksčiau panašiam produktui nustatytais, jei būtina pagal 2 straipsnio nuostatas, normaliosiomis vertėmis.

<...>

3. Pagal šį straipsnį tyrimai pradedami Komisijos iniciatyva arba valstybės narės ar kurios nors suinteresuotos šalies prašymu, kai pateikiama pakankamai įrodymų dėl 1 dalyje nurodytų veiksmų. Tyrimas pradedamas, Komisijai pasikonsultavus su Patariamuoju komitetu ir priėmus reglamentą, kuriame taip pat gali būti nurodoma muitinių institucijoms registruoti importą pagal 14 straipsnio 5 dalį arba reikalauti garantijų. Tyrimus atlieka Komisija, kuriai gali padėti muitinių institucijos, ir užbaigia juos per devynis mėnesius. Kai galutinai patvirtinti faktai pateisina priemonių išplėtimą, Taryba, remdamasi Komisijos, pasikonsultavusios su Patariamuoju komitetu, pasiūlymu, priemonės

išplečia. Pasiūlymą priima Taryba, jeigu ji paprastąja balsų dauguma nenusprendžia atmesti pasiūlymo per vieną mėnesį, kai jį pateikia Komisija. Išplėtimas įsigalioja tą dieną, kurią buvo nustatyta registracija pagal 14 straipsnio 5 dalį arba kurią buvo pareikalauta garantijų. Atitinkamos procedūrinės šio reglamento nuostatos dėl tyrimų pradžios ir atlikimo taikomos kaip numatyta šiame straipsnyje.

<...>“

7. Pagrindinio reglamento 15 straipsnyje „Konsultacijos“ buvo nustatyta:

„1. Visos šiame reglamente numatytos konsultacijos vyksta Patariamajame komitete, kurį sudaro kiekvienos valstybės narės atstovai ir kuriam pirmininkauja Komisijos atstovas. Konsultacijos rengiamos nedelsiant pareikalavus valstybei narei ar Komisijos iniciatyva – bet kuriuo atveju per tokį laikotarpį, kuris atitinka šiame reglamente nustatytus trukmės apribojimus.

2. Komiteto posėdžius sušaukia jo pirmininkas. Kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki posėdžio pradžios, valstybėms narėms jis pateikia visą susijusią informaciją.

3. Kai būtina, konsultacijos gali vykti raštu; tokiu atveju Komisija apie tai praneša valstybėms narėms ir nurodo laikotarpį, per kurį jos turi teisę pareikšti savo nuomones arba pareikalauti žodinių konsultacijų, kurias surengia pirmininkas, jei tas žodines konsultacijas įmanoma surengti per tokį laikotarpį, kuris atitinka šiame reglamente nustatytus trukmės apribojimus.

4. Konsultacijose nagrinėjami tokie svarbiausi klausimai:

- a) dempingo faktas ir dempingo skirtumo nustatymo būdai;
- b) žalos faktas ir mastas;
- c) priežastinis ryšys tarp importo dempingo kaina ir žalos;
- d) priemonės, kurių susidariusiomis aplinkybėmis reikia imtis siekiant užkirsti kelią dempingo daromai žalai arba ją kompensuoti, taip pat būdai ir priemonės tokioms priemonėms įgyvendinti.“

B. Įgyvendinimo reglamentas Nr. 723/2011

8. 2009 m. sausio 26 d. Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 91/2009, kuriuo tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms nustatomas galutinis antidempingo muitas⁴.

9. Reglamentu (EB) Nr. 966/2010 Komisija, remdamasi pagrindinio reglamento 13 straipsnio 3 dalimi, nusprendė pradėti tyrimą dėl galimo antidempingo priemonių, nustatytų Tarybos reglamentu Nr. 91/2009, vengimo perkraunant Malaizijoje⁵.

10. Pagal Reglamento Nr. 966/2010 2 straipsnį muitinėms buvo nurodyta registruoti tam tikrų iš Malaizijos siunčiamų geležinių arba plieninių tvirtinimo detalių importą į Europos Sąjungą.

4 OL L 29, 2009, p. 1.

5 2010 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentas dėl galimo antidempingo priemonių, nustatytų Tarybos reglamentu (EB) Nr. 91/2009 tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, vengimo importuojant tam tikras iš Malaizijos siunčiamas geležines arba plienines tvirtinimo detales, deklaruojamas arba nedeklaruojamas kaip Malaizijos kilmės, tyrimo inicijavimo ir įpareigojimo registruoti tokius importuojamus produktus (OL L 282, 2010, p. 29)

11. Įgyvendinimo reglamentu Nr. 723/2011 buvo išplėstas galutinio antidempingo maito, nustatyto tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, taikymas tam tikroms iš Malaizijos siunčiamoms importuojamoms geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, deklaruojamoms arba nedeklaruojamoms kaip Malaizijos kilmės.

III. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

12. *Eurobolt* – tai bendrovė, kurios buveinė yra 's-Heerenberg (Nyderlandai). Ji prekiauja geležinėmis ir plieninėmis tvirtinimo detalėmis, kurių įsigyja Azijoje siekdama parduoti ES.

13. Po to, kai Reglamentu Nr. 91/2009 tam tikroms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms ir plieninėms tvirtinimo detalėms, kurių KN kodas yra 7318, buvo nustatyti galutiniai antidempingo maitai, ieškovė įsigijo panašių tvirtinimo detalių iš dviejų Malaizijoje įsteigtų tiekėjų, t. y. *TZ Fasteners* (toliau – TZ) ir *HBS Fasteners Manufacturing* (toliau – HBS).

14. Laikotarpiu nuo 2010 m. spalio 29 d. iki 2011 m. rugpjūčio 4 d. ieškovė deklaravo Nyderlanduose 32 Malaizijos kilmės plieninių tvirtinimo detalių, įsigytų iš HBS ir TZ, išleidimo į laisvą apyvartą atvejus. Malaizija buvo nurodyta kaip kilmės šalis. Pagal Reglamentą Nr. 966/2010 muitinė registravo šias tvirtinimo detales ir išleido jas į laisvą apyvartą, netaikydama antidempingo maitų.

15. Po šio reglamento paskelbimo Komisija nusprendė pradėti tyrimą. Apie tai buvo oficialiai pranešta Kinijos ir Malaizijos valdžios institucijoms, taip pat žinomiems importuotojams iš šių šalių (vienas iš šių importuotojų buvo bendrovė *Eurobolt*) ir atitinkamiems pramonės subjektams visoje ES.

16. HBS ir TZ pačios prisistatė Komisijai dėl šio tyrimo ir pateikė atsakymus į antidempingo klausimą. *Eurobolt* taip pat pareiškė, kad yra suinteresuota šalis.

17. 2011 m. gegužės 26 d. rašte Komisija pateikė *Eurobolt* preliminarias tyrimo išvadas. 2011 m. birželio 13 d. ieškovė per jai nustatytą terminą raštu atsakė į šį raštą. Patariamąjį komiteto posėdį įvyko 2011 m. birželio 15 d.

18. Įgyvendinimo reglamentu Nr. 723/2011 galutinio antidempingo maito, nustatyto tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, taikymas buvo išplėstas tam tikroms iš Malaizijos siunčiamoms geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, deklaruojamoms arba nedeklaruojamoms kaip Malaizijos kilmės. Taigi ieškovės įsigytos tvirtinimo detalės nebuvo atleistos nuo šio antidempingo maito.

19. Įsigaliojus minėtam reglamentui inspektorius atliko ieškovės patikrinimą po importo. Buvo apskaičiuotas 587 802,20 EUR antidempingo maitas.

20. Neimegeno muitinei atmetus *Eurobolt* skundą, ieškovė pareiškė ieškinį dėl panaikinimo nacionaliniuose teismuose. *Rechtbank Noord-Holland* (Šiaurės Nyderlandų apylinkės teismas, Nyderlandai) ir *Gerechtshof Amsterdam* (Amsterdamo apeliacinis teismas, Nyderlandai) atmetė ieškinį. Tada *Eurobolt* padavė kasacinį skundą *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas). Būtent šis teismas ir pateikė šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

21. Savo kasaciniame skunde *Eurobolt* pirmiausia teigė, kad pagal pagrindinio reglamento 13 straipsnyje nustatytus kriterijus Reglamentas Nr. 723/2011 negalioja. Antra, *Eurobolt* tvirtino, kad Komisija per tyrimą pažeidė jos teisę į gynybą, nes Patariamasis komitetas negavo visos susijusios informacijos, kurią *Eurobolt* nusiuntė Komisijai likus bent 10 darbo dienų iki šio komiteto posėdžio, priešingai pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 daliai.

22. Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) abejoja nacionalinių teismų užduoties tikrinti Sąjungos institucijų aktus apimtimi, visų pirma remiantis Chartijos 47 straipsniu. Kitas klausimas yra tas, ar ieškovės atsakymą į tyrimo išvadas reikėtų laikyti „susijusia informacija“, apie kurią kalbama pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje, o jeigu taip, kokių pasekmių sukelia teiginys, kad, priešingai įtvirtintoms nuostatomis, Patariamasis komitetas likus bent 10 darbo dienų iki jo posėdžio negavo iš Komisijos visų dokumentų.

IV. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir procesas Teisingumo Teisme

23. Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1 a) Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis, siejamas su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad suinteresuotoji šalis gali ginčyti nacionalinių institucijų vykdytino Sąjungos institucijos sprendimo teisėtumą remdamasi esminių procedūrinių reikalavimų, Sutarčių arba vykdant šį sprendimą taikytinų teisės normų pažeidimu ar piktnaudžiavimu įgaliojimais?
- 1 b) Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis, siejamas su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad Sąjungos institucijos, dalyvavusios priimant sprendimą, kurio galiojimas ginčijamas nacionaliniame teisme, privalo šiam teismui pareikalavus suteikti jam visą turimą informaciją, į kurią atsižvelgti arba turėjo atsižvelgti priimdamos tą sprendimą?
- 1 c) Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad teisė į veiksmingą teisinę gynybą priemonę apima ir tai, kad teismas išsamiai patikrina, ar įvykdytos Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 13 straipsnio taikymo sąlygos? Ar Chartijos 47 straipsnis visų pirma lemia tai, kad teismas gali išsamiai patikrinti, ar bylos aplinkybės visiškai išnagrinėtos ir ar jos gali tinkamai pagrįsti atitinkamas teises pasekmes? Ar Chartijos 47 straipsnis visų pirma lemia ir tai, kad teismas gali išsamiai patikrinti, ar turėjo būti atsižvelgta į faktines aplinkybes, į kurias tariamai neatsižvelgta priimant sprendimą ir kurios vis dėlto turėtų būti padariusios įtakos su bylos aplinkybėmis siejamoms teisinėms pasekmėms?
- 2 a) Ar Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalies sąvoka „susijusi informacija“ turi būti aiškinama kaip apimanti ir Europos Sąjungoje įsteigto nepriklausomo prekių, dėl kurių vykdomas tyrimas pagal šį teisės aktą, importuotojo nuomonę dėl Komisijos išvadų, jei Komisija praneša šiam importuotojui apie šį tyrimą, Komisijai suteikiama prašoma informacija ir paskui jam suteikiama galimybė pateikti išsamią nuomonę dėl Komisijos išvadų?
- 2 b) Jeigu į 2.a klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar šis importuotojas gali remtis Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalies pažeidimu, jei jo nuomonė šioje nuostatoje nurodytam Patariamajam komitetui pateikiama vėliau nei likus dešimt darbo dienų iki jo posėdžio?
- 2 c) Jeigu į 2.b klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar dėl šio Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalies pažeidimo šis sprendimas yra neteisėtas ir turi būti netaikomas?“

24. Rašytines pastabas pateikė *Eurobolt*, Italijos ir Nyderlandų vyriausybės, Taryba ir Europos Komisija. Pasibaigus rašytinei proceso daliai Teisingumo Teismas pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 76 straipsnio 2 dalį nusprendė, kad turi pakankamai informacijos sprendimui priimti nerengiant teismo posėdžio.

V. Analizė

A. Dėl pirmojo klausimo

25. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės prašo Teisingumo Teismo patikslinti nacionalinių teismų užduoties apimtį, jeigu šiuose teismuose yra keliamas ES akto galiojimo klausimas. Atsakymo į šiuos klausimus reikia ieškoti Europos Sąjungoje, kuri grindžiama teisinės valstybės principu, vyraujančiame teisminės kontrolės mechanizme.

1. Teisminė kontrolė ir teisinė valstybė

26. Kaip Teisingumo Teismas nurodė Sprendime *Les Verts*, Europos Sąjunga yra teisinė bendrija, nes nei jos valstybės narės, nei institucijos negali išvengti patikrinimo, ar jų priimti teisės aktai atitinka pagrindinę konstitucinę chartiją – Sutartį, ar iš jos kylančią teisę⁶. Tai reiškia, kad „teisės subjektai turi teisę teisme užginčyti bet kokio sprendimo ar bet kurio kito nacionalinės teisės akto, susijusio su jiems taikomu Sąjungos aktu, teisėtumą“⁷.

27. Šiuo tikslu pagal, viena vertus, SESV 263 ir 277 straipsnius ir, kita vertus, jos 267 straipsnį nustatyta išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta Sąjungos aktų teisėtumo kontrolei, kuri patikėta Sąjungos teismams, užtikrinti⁸.

28. Taigi nekyla abejonių, kad pareiga užtikrinti teisminę kontrolę Sąjungos teisės sistemoje nustatyta Teisingumo Teismui ir valstybių narių teismams. ESS 19 straipsnyje, kuriame konkrečiai išreikštas ESS 2 straipsnyje nurodytas teisinės valstybės principas, pareiga užtikrinti teisminę kontrolę ES teisės sistemoje aiškiai pavedama ne tik Teisingumo Teismui, bet ir nacionaliniams teismams⁹.

29. Šiomis aplinkybėmis taip pat reikia priminti, pirma, kad ESS 19 straipsnis ir Chartijos 47 straipsnis yra akivaizdžiai susiję. Iš tiesų, kaip nurodė Teisingumo Teismas, ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje valstybėms narėms nustatyta pareiga numatyti teisių gynimo priemones, būtinas veiksmingai teisminei apsaugai Sąjungos teisei priklausančiose srityse užtikrinti, atitinka teisę, įtvirtintą Chartijos 47 straipsnyje, kuriame numatyta, kad kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme¹⁰. Antra, prašymai priimti prejudicinį sprendimą dėl akto galiojimo yra, kaip ir ieškinys dėl panaikinimo, Sąjungos aktų teisėtumo kontrolės būdas¹¹.

6 1986 m. balandžio 23 d. Sprendimas *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166, 23 punktas).

7 2018 m. vasario 27 d. Sprendimas *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 31 punktas). 2013 m. spalio 3 d. Sprendimas *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 94 punktas).

8 Šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 92 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2017 m. kovo 28 d. Sprendimą *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2017:236, 66 punktas).

9 Šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Nuomonę 1/09 (*Susitarimas, kuriuo sukuriama bendroji patentų ginčų nagrinėjimo sistema*) (EU:C:2011:123, 66 punktas), 2013 m. spalio 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 90 punktas) ir 2018 m. vasario 27 d. Sprendimą *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 32 punktas).

10 Šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 44 punktas) ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *Sacko* (C-348/16, EU:C:2017:591, 30 punktas).

11 Šiuo klausimu žr. 1987 m. spalio 22 d. Sprendimą *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452, 16 punktas) ir 2013 m. spalio 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 95 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

2. Dėl 1 klausimo a punkto

30. Iš šių aplinkybių ir visų pirma iš ieškinio dėl panaikinimo ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą paralelių darytina išvada, kad, kadangi SESV 267 straipsnyje šiuo klausimu nieko nepasakyta, SESV 263 straipsnyje nurodytais teisminės kontrolės pagrindais gali būti remiamasi nacionaliniame teisme teigiant, jog nagrinėjamas Sąjungos aktas negalioja, siekiant paskatinti prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimą Teisingumo Teismui¹².

31. Galima pridurti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad „Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti prejudicinius sprendimus pagal [SESV 267] straipsnį dėl [Sąjungos] institucijų aktų galiojimo negali būti apribota pagrindais, kuriais remiantis galima ginčyti šių aktų galiojimą“¹³. Remiantis šia jurisprudencija netgi galima teigti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės galiojimo neapsiriboja ieškinyje dėl panaikinimo nurodytais pagrindais¹⁴.

3. Dėl 1 klausimo b punkto

32. 1 klausimo b punktas susijęs su nacionalinio teismo ir byloje dalyvaujančių ES institucijų bendradarbiavimu. Iš tiesų šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar Chartijos 47 straipsnis, siejamas su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad Sąjungos institucijos, dalyvavusios priimant sprendimą, kurio galiojimas ginčijamas nacionaliniame teisme, privalo šiam teismui pareikalavus suteikti jam visą turimą informaciją, į kurią atsižvelgė arba turėjo atsižvelgti priimdamos tą sprendimą.

33. Kaip jau minėta, ESS 19 straipsnyje atsakomybė už teisminės kontrolės užtikrinimą ES teisės sistemoje pavedama Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams. Taip ESS 19 straipsnis patvirtina, kad nacionalinis teismas pirmasis taiko ES teisę¹⁵.

34. Taigi, jei nacionalinių teismų teisėjai patys neturi jurisdikcijos paskelbti ES aktų negaliojančiais¹⁶, jie gali nagrinėti ES akto galiojimą. Jeigu jie mano, kad pagrindai, kuriuos šalys pateikė negaliojimui pagrįsti, yra nepagrįsti, jie gali juos atmesti, nuspręsdami, kad priemonė visiškai galioja. Kita vertus, jeigu toks teismas mano, kad vienas ar daugiau šalių pateiktų negaliojimo argumentų arba atitinkamai atvejais negaliojimo argumentų, kuriuos jis iškelia *ex officio*, yra pagrįsti, jis privalo sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl akto galiojimo¹⁷.

35. Šiomis aplinkybėmis, kadangi nacionalinis teismas privalo turėti visą informaciją, kuri yra būtina ES teisės taikymui ir veiksmingumui užtikrinti, jis taip pat privalo turėti visą informaciją, kuri yra būtina siekiant preliminariai išnagrinėti teisėtumą ir įvertinti būtinybę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą remiantis SESV 267 straipsniu.

12 Žr. Craig, P., ir De Búrca, G., „ES Law: Text, Cases and Materials“, 6th Edition, Oxford University Press, Oxford, 2015, p. 544; Pertek, J., „Coopération entre juge nationaux et Cour de justice de l'UE. Le renvoi préjudiciel“, Bruylant, Brussels, 2013, N 518.

13 1998 m. birželio 16 d. Sprendimas *Racke* (C-162/96, EU:C:1998:293, 26 punktas).

14 Šiuo klausimu žr. K. Lenaerts, I. Maselis ir K. Gutman „ES Procedural Law“, Oxford University Press, 2014, p. 360.

15 Šiuo klausimu žr. Blumann, Cl. „L'organisation des juridictions de l'Union au lendemain du traité de Lisbonne“, in Mahieu, St., (dir.), „Contentieux de l'Union européenne, questions choisies“, Larcier, coll. Europe(s), Brussels, 2014, p. 17–41, visų pirma p. 25 ir 27; Hofmann, H. Ch., „Article 47 – Specific Provisions (Meaning)“, in Peers, St., Hervey, T., Kenner, J. ir Ward, A. (ed.) „The ES Charter of Fundamental Rights – A commentary“, Hart Publishing, 2014, p. 1197–1275, visų pirma nr. 47.50.

16 1987 m. spalio 22 d. Sprendimas *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452, 20 punktas).

17 Šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 10 d. Sprendimą *IATA ir ELFAA* (C-344/04, EU:C:2006:10, 30 punktas).

36. Todėl, jeigu nacionaliniam teismui reikia informacijos, kurią gali pateikti tik ES institucijos, pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą ES institucijos, jeigu to jų paprašo nacionalinis teismas, iš esmės privalo kuo greičiau pateikti šią informaciją, nebent atsisakymas pateikti šią informaciją būtų pateisinamas dėl privalomųjų priežasčių, susijusių su poreikiu išvengti bet kokio trukdymo Sąjungos veikimui ir nepriklausomumui ar apsaugoti jos interesus¹⁸.

37. Taip yra dar ir todėl, kad ši taisyklė pateisinama tuo, kad Europos Sąjunga yra grindžiama teisinės valstybės principu, nes nei jos valstybės narės, nei institucijos negali išvengti kontrolės, ar jų priimti aktai atitinka Sutartį¹⁹, taigi „[ES] institucijoms nustatyta lojalus bendradarbiavimo pareiga yra labai svarbi valstybių narių teisminėms institucijoms, kurios yra atsakingos už užtikrinimą, kad nacionalinėje teisinėje sistemoje būtų taikoma [ES] teisė ir jos būtų laikomasi“²⁰.

38. Vis dėlto reikėtų priminti, kad „iš principo preziumuojama, kad Sąjungos institucijų teisės aktai yra teisėti, todėl jie sukelia teisinių pasekmių, kol nėra pripažinti netekusiais galios, panaikinti patenkinus ieškinį dėl panaikinimo, paskelbti negaliojančiais išnagrinėjus prašymą priimti prejudicinį sprendimą arba neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą“²¹. Iš šios prezumpcijos darytina išvada, kad būtent ieškovas, kuris remiasi neteisėtumu, turi įrodyti, pirma, savo teiginio tikėtinumą ir pateikti visą turimą informaciją.

4. Dėl 1 klausimo c punkto

39. 1 klausimo c punktas susijęs su teisminės kontrolės apimtimi. Savo klausime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo faktinių aplinkybių *teisingumo* vertinimą, taip pat teisę vertinti nustatytų faktinių aplinkybių *išsamumą* ir *tinkamumą*.

40. Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją bendros prekybos politikos srityje, ypač kiek tai susiję su prekybos apsaugos priemonėmis, Sąjungos institucijos dėl ekonominių, politinių ir teisinių aplinkybių, kurias jos privalo išnagrinėti, sudėtingumo turi plačią diskreciją. Vykdam tokio vertinimo teisminę kontrolę, reikia tik patikrinti, ar buvo laikytasi procedūros taisyklių, ar tikslios faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčytinas pasirinkimas, ar nepadaryta akivaizdžios klaidos vertinant šias aplinkybes ir ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais²².

41. Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs dėl Bendrojo Teismo atliekamo įrodymų tikrinimo, „Bendrasis Teismas turi patikrinti ne tik pateiktų įrodymų faktinį teisingumą, jų patikimumą ir nuoseklumą, bet ir tai, *ar šie įrodymai apima visus esminius duomenis*, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant sudėtingą situaciją, ir ar jie gali pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas“²³.

42. Kaip jau minėta, jei nacionaliniai teismai patys neturi jurisdikcijos pripažinti ES aktų negaliojančiais, jie gali nagrinėti ES akto galiojimą. Taigi nėra jokių priežasčių netaikyti pirmesniame punkte nurodytos jurisprudencijos šiems teismams.

43. Šiuo požiūriu nacionaliniam teismui neabejotinai turi būti leidžiama tikrinti ne tik tai, ar buvo laikomasi procedūrinių taisyklių, ar buvo tiksliai nurodytos faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčijamas sprendimas, bet *ir tai*, ar kompetentinga institucija atsižvelgė į visas reikšmingas faktines aplinkybes.

18 Šiuo klausimu žr. 2002 m. lapkričio 26 d. Sprendimą *First ir Franex* (C-275/00, EU:C:2002:711, 49 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

19 Šiuo klausimu žr. 1990 m. liepos 13 d. Sprendimą *Zwartveld ir kt.* (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 16 punktą).

20 1990 m. liepos 13 d. Nutartis *Zwartveld ir kt.* (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 18 punktą).

21 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 52 punktą).

22 Šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 16 d. Sprendimą *Taryba / Interpipe Niko Tube ir Interpipe NTRP* (C-191/09 P ir C-200/09 P, EU:C:2012:78, 63 punktą), 2017 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *EBMA / Giant (China)* (C-61/16 P, EU:C:2017:968, 68 punktą) ir 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimą *Simon, Evers & Co.* (C-21/13, EU:C:2014:2154, 29 punktą).

23 2017 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *EBMA / Giant (China)* (C-61/16 P, EU:C:2017:968, 69 punktą; išskirta mano).

44. Tai darydamas, nacionalinis teismas faktinių aplinkybių vertinimo, kurį atliko institucija, kuriai pagal Sutartį yra pavesta ši užduotis, nepakeičia savuoju; jis tiesiog patikrina, ar aktas buvo priimtas remiantis teisinga ir pakankama informacija, kad būtų galima atlikti atitinkamą vertinimą. Man atrodo, kad tai dera su teismo, turinčio jurisdikciją tikrinti akto galiojimą, vaidmeniu.

45. Tačiau, surinkęs ir patikrinęs atitinkamas faktines aplinkybes, kadangi prekybos apsaugos priemonių srityje ES institucijos turi plačią diskreciją, teisėtumą tikrinantis teismas gali įvertinti tik tai, ar *vertinant* šias faktines aplinkybes arba *neįvertinus* kitų faktinių aplinkybių buvo padaryta akivaizdi klaida. Materialinių sąlygų vertinimui (pagal pagrindinį reglamentą) taikomas toks pat apribojimas.

B. Dėl antrojo klausimo

46. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar Įgyvendinimo reglamentas Nr. 723/2011 negalioja remiantis pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalies nuostatomis, nes pastabos, kurias *Eurobolt* pateikė reaguodama į Komisijos išvadą²⁴ – jeigu jos yra susijusi informacija, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, – nebuvo pateiktos Patariamajam komitetui likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki jo posėdžio.

1. Dėl 2 klausimo a punkto

47. Pagrindiniame reglamente sąvoka „susijusi informacija“ neapibrėžta. Visgi iš pagrindinio reglamento sistemos aiškiai matyti, kad jo 15 straipsnio 2 dalyje esantis žodžių junginys „visą susijusią informaciją“ apima nepriklausomo prekių, dėl kurių yra atliekamas Komisijos tyrimas, importuotojo atsiliėpimą.

48. Iš tiesų antidempingo muitus nustato ir jų taikymą vengimo atveju išplečia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Patariamuoju komitetu. Komisijos pasiūlymas grindžiamas tyrimo, kurį atliekant pagal pagrindinio reglamento 5 straipsnio 10 dalį turi būti atsižvelgiama į suinteresuotųjų šalių nuomones ir pateiktą informaciją, rezultatais. Šio reglamento 6 straipsnio 7 dalyje priduriama, kad skundo pateikėjai, importuotojai ir eksportuotojai, taip pat jiems atstovaujančios asociacijos, vartotojai ir vartotojų asociacijos, kurie apie save pranešė 5 straipsnio 10 dalyje nurodyta tvarka, iš esmės gali peržiūrėti visą bet kurios tyrime dalyvaujančios šalies pateiktą informaciją. Pagal šią nuostatą „tokios šalys gali atsiliėpti į gautą informaciją, o į jų pastabas atsižvelgiama, jeigu jos yra pakankamai pagrįstos atsiliėpime“²⁵. Galiausiai pagrindinio reglamento 20 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad „galutinai atskleidžiama informacija turi būti pateikta raštu. Tai turi būti padaryta <...> kuo skubiau, o paprastai ne vėliau kaip likus mėnesiui iki galutinio sprendimo priėmimo ar iki Komisijos pateikiamo pasiūlymo pagal 9 straipsnį imtis galutinių veiksmų“, o 20 straipsnio 5 dalyje pažymima, kad „į pareiškimus, pateiktus po galutinio informacijos atskleidimo, atsižvelgiama“ tik tai tuomet, jei jie yra gaunami per Komisijos nustatytą terminą, kuris turi būti bent 10 dienų.

49. Tokį aiškinimą patvirtina pagrindinio reglamento 12 konstatuojamoji dalis, kurioje pabrėžiama teisės į gynybą ir suinteresuotųjų šalių galimybės pateikti savo nuomonę ir apginti savo interesus per visą procedūrą svarba.

²⁴ Šioje byloje tai susiję su laikinosiomis Komisijos išvadomis „Bendrasis faktų atskleidimo dokumentas R 515“ („Kovos su vengimu procedūra dėl tam tikrų geležinių arba plieninių tvirtinimo detalių importo iš Malaizijos, nesvarbu, ar jos deklaruojamos, ar nedeklaruojamos kaip Malaizijos kilmės – Pasiūlymas išplėsti galutinių antidempingo muitų taikymą Malaizijai“).

²⁵ Išskirta mano.

50. Atsižvelgiant į pirmiau pateiktus samprotavimus, aišku, kad Komisijai atliekant tyrimą pateikta informacija, pastabos ir nuomonės, taip pat pastabos, pateiktos reaguojant į Komisijos išvadas dėl tyrimo, neabejotinai yra „susijusi informacija“ Patariamajam komitetui, kad jis galėtų pateikti atitinkamą nuomonę dėl Komisijos pasiūlymo. Taigi aišku, kad 2011 m. birželio 13 d. *Eurobolt* rašte pateikta informacija šiuo tikslu buvo „susijusi informacija“.

2. Dėl 2 klausimo c ir b punktų

51. Kadangi pastabos, pateiktos reaguojant į Komisijos išvadas dėl tyrimo, pagal pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalį yra „susijusi informacija“, kyla klausimas, ar Patariamasis komitetas nebuvo informuotas per nustatytą terminą, o jeigu taip, tai kokių pasekmių dėl to kyla.

a) Procedūrinių garantijų svarba

52. Pirma, reikėtų priminti, kad jeigu ES institucija turi plačią diskreciją (o kaip jau buvo pažymėta, taip yra kalbant apie prekybos apsaugos priemonių, pvz., antidempingo priemonių, sritį)²⁶, labai svarbu patikrinti, ar buvo laikomasi tam tikrų procedūrinių garantijų²⁷.

53. Pagrindinio reglamento 15 straipsniu visų pirma siekiama užtikrinti, kad būtų tinkamai surengtas vienas iš privalomų antidempingo muto nustatymo procedūros etapų – konsultacijos su Patariamuoju komitetu. Taigi šioje nuostatoje numatytos tam tikros procedūrinės garantijos, pavyzdžiui, reikalavimas, kad visa susijusi informacija turi būti pateikta „kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki posėdžio pradžios“.

54. Taigi nekyla abejonų, kad pagrindinio reglamento 15 straipsniu bent iš principo gali būti remiamasi kaip ieškinio dėl panaikinimo ar prašymo priimti prejudicinį sprendimą dėl galiojimo pagrindu.

b) Dėl pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalies pažeidimo pasekmių

55. Reikėtų priminti, kad Patariamąjį komitetą sudaro kiekvienos valstybės narės atstovai, o jam pirmininkauja Komisijos atstovas²⁸. Tokio tipo komitetai yra įprasti per ES teisės aktų priėmimo procedūrą.

56. Iš tiesų pagal šiuo metu galiojančius naujuosius teisės aktus Patariamasis komitetas tiesiog pakeičiamas komitetu, kaip tai suprantama pagal 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai²⁹.

26 Žr. šios išvados 40 punktą.

27 Šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 16 d. Sprendimą *Gauweiler ir kt.* (C-62/14, EU:C:2015:400, 69 punktą) ir 2018 m. gruodžio 11 d. Sprendimą *Weiss ir kt.* (C-493/17, EU:C:2018:1000, 30 punktą).

28 Žr. pagrindinio reglamento 15 straipsnio 1 dalį.

29 OL L 55, 2011, p. 13. Žr. 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1036 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Sąjungos narėmis nesančių valstybių (OL L 176, 2016, p. 21) 15 straipsnio 1 dalį.

57. Atsižvelgdamas į Reglamentą Nr. 182/2011, norėčiau pažymėti, kad jeigu teisės aktų leidėjas reikalauja, kad per tam tikrą laikotarpį informacija turi būti nusiųsta valstybių narių atstovams, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad šio termino tikslas – užtikrinti valstybių narių vyriausybės informavimą apie Komisijos pasiūlymus per jų komiteto nari³⁰. Be to, šis terminas užtikrina, kad valstybės narės turėtų laiko išstudijuoti dokumentus, kurie gali būti labai sudėtingi ir dėl jų skirtingoms administracinėms institucijoms gali reikėti daug kontaktuoti ir tartis tarpusavyje arba gali prireikti vidaus ar išorės konsultacijų³¹.

58. Šioje byloje negalima paneigti, kad 15 straipsnio 2 dalies tikslas yra būtent toks, nes 25 konstatuojamojoje dalyje aiškiai pažymėta, kad „valstybėms narėms Patariamajame komitete pateikiama informacija dažnai yra labai techniško pobūdžio ir reikalauja sudėtingos ekonominės bei teisinės analizės“, ir priduriama, kad, „siekiant suteikti valstybėms narėms pakankamai laiko šiai informacijai išnagrinėti, ji turėtų būti išsiunčiama pakankamai anksti iki posėdžio dienos, kurią nustato Patariamojo komiteto pirmininkas“.

59. Nors šioje konstatuojamojoje dalyje vartojama tariamoji nuosaka, pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje vartojama tiesioginė nuosaka. Be to, teisės aktų leidėjas nustatė griežtą terminą, vartodamas žodžius „ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų“, kurie eina po frazės „kaip galima greičiau“. Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs kitomis aplinkybėmis, „nekyla jokių abejonių, kad tokia formuluote minėtam terminui suteikiamas imperatyvus pobūdis“³².

60. Šis aiškinimas taip pat atitinka vieną iš svarbiausių pagrindinio reglamento tikslų, o pagal jo 12 konstatuojamąją dalį jame aiškiai išdėstomos taisyklės ir tvarka, kurių turi būti laikomasi atliekant tyrimą, o ypač tas taisyklės, pagal kurias suinteresuotos šalys turi per nustatytą laiką pranešti apie save, pareikšti savo nuomonę ir pateikti reikiamą informaciją, kad į tokią nuomonę bei informaciją būtų atsižvelgta.

61. Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktus svarstymus, jaučiuosi privalantis taikyti sprendimą, kurį Teisingumo Teismas taikė Sprendime *Tilly-Sabco / Komisija*, ir konstatuoti, kad pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje nustatyti reikalavimai yra „[esminiai] procedūros teisėtumo [reikalavimai] ir jų pažeidimas lemia atitinkamo akto panaikinimą“³³.

62. Tiesa yra tai, kad minėtoje byloje ginčytas pažeidimas buvo ne pavėluotas informacijos pateikimas, o pavėluotas paties įgyvendinimo akto projekto pateikimas.

63. Vis dėlto būtų galima pažymėti, kad principas, kuriuo yra grindžiami Sprendimo *Tilly-Sabco* motyvai, paremtas ne pateikto dokumento pobūdžiu, o įgyvendinimo akto projekto ir darbotvarkės projekto pateikimo termino tikslu. Kaip pažymėjo Teisingumo Teismas, šiuo terminu „siekiama sudaryti sąlygas vadybos komiteto nariams prieš bet kokį posėdį ramiai išnagrinėti įgyvendinimo akto projektą“³⁴. Šis reikalavimas, Teisingumo Teismo teigimu, yra vienas iš tų esminių procedūrinių reikalavimų, reglamentuojančių tinkamą procedūros eigą, ir jį pažeidus atitinkamas aktas tampa negaliojantis³⁵.

30 Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimą *Tilly-Sabco / Komisija* (C-183/16 P, EU:C:2017:704, 103 punktas).

31 Šiuo klausimu žr. 1998 m. vasario 10 d. Sprendimą *Vokietija / Komisija* (C-263/95, EU:C:1998:47, 31 punktas) ir 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimą *Tilly-Sabco / Komisija* (C-183/16 P, EU:C:2017:704, 103 punktas).

32 2010 m. liepos 29 d. Sprendimas *Graikija / Komisija* (C-54/09 P, EU:C:2010:451, 46 punktas).

33 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Tilly-Sabco / Komisija* (C-183/16 P, EU:C:2017:704, 114 punktas). Taip pat žr. 1998 m. vasario 10 d. Sprendimą *Vokietija / Komisija* (C-263/95, EU:C:1998:47, 32 punktas).

34 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Tilly-Sabco / Komisija* (C-183/16 P, EU:C:2017:704, 102 punktas). Galima būtų pridurti, kad Komisijos pateiktų argumentų, kad vadybos komiteto nariai nesiskundė dėl Komisijos elgesio, kad konsultacijų su komitetu taisyklių tikslas – užtikrinti, kad būtų paisoma jo narių prerogatyvų, o ne apsaugoti ūkio subjektų teises ir kad ieškovė neįrodė, kad nepadarius tariamo pažeidimo, procedūros rezultatas būtų buvęs toks pats, Teisingumo Teismas nelaikė reikšmingais.

35 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Tilly-Sabco / Komisija* (C-183/16 P, EU:C:2017:704, 114 punktas).

64. Šiuo atveju pats teisės aktų leidėjas primygtinai pabrėžia, kad svarbu turėti pakankamai laiko apsvarstyti ne tik Komisijos pasiūlymą, bet ir susijusią informaciją. Iš tiesų, kaip jau pažymėta šioje išvadoje, pagrindinio reglamento 25 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad valstybėms narėms Patariamajame komitete pateikiama informacija dažnai yra labai techniško pobūdžio ir reikalauja sudėtingos ekonominės bei teisinės analizės. Dėl šios priežasties, „siekiant suteikti valstybėms narėms pakankamai laiko šiai informacijai išnagrinėti, ji turėtų būti išsiunčiama pakankamai anksti iki posėdžio dienos, kurią nustato Patariamąjį komiteto pirmininkas“.

65. Tokiomis aplinkybėmis pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Patariamąjį komiteto pirmininkas kaip galima greičiau turi pateikti valstybėms narėms visą susijusią informaciją, ir nustatomas griežtas terminas, nurodant „bet ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki posėdžio pradžios“.

66. Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgdamas į pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalies tekstą ir tikslą, nesuprantu, kodėl šios nuostatos pažeidimo atveju reikėtų priimti kitokius sprendimus nei tas, kurį Teisingumo Teismas taikė Sprendime *Tilly-Sabco / Komisija*. Minėtoje nuostatoje nurodytas terminas yra esminis procedūros teisėtumo reikalavimas ir dėl jo esminio pažeidimo atitinkamas aktas tampa negaliojantis.

67. Dabar nagrinėsiu klausimą, ar nagrinėjamu atveju iš tiesų buvo padarytas toks pažeidimas.

C. Pastabos dėl Įgyvendinimo reglamento Nr. 723/2011 galiojimo

68. Šioje byloje neginčijama, kad Patariamasis komitetas negavo visos susijusios informacijos likus 10 darbo dienų iki posėdžio, priešingai, nei numatyta pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje. Tokiomis aplinkybėmis išvada, kad buvo padarytas pažeidimas, yra neišvengiama.

69. Šio termino pažeidimo pasekmė yra ta, kad per šią procedūrą priimtas aktas negalioja. Šioje byloje tai taip pat reiškia, kad Reglamentas Nr. 723/2011 negalioja.

70. Žinoma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimuose tiesiogiai nekvestionuoja Reglamento Nr. 723/2011 galiojimo. Vis dėlto iš 2 klausimo b ir c punktų teksto aišku, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė paaiškinti pagrindinio reglamento 15 straipsnio 2 dalies reikalavimų nesilaikymo pasekmes. Kadangi tiesioginė šio nesilaikymo pasekmė šioje byloje yra ta, kad įgyvendinimo reglamentas tampa negaliojantis, manau, kad Teisingumo Teismas, norėdamas naudingai atsakyti į šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, negali išvengti sprendimo paskelbimo šiuo klausimu, kuris bet kuriuo atveju numanomai kyla iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo iškeltų klausimų.

71. Be to, kaip jau pažymėjau, nacionaliniai teismai patys neturi jurisdikcijos pripažinti ES aktų negaliojančiais³⁶. Šiomis konkrečiomis aplinkybėmis, atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktų klausimų pobūdį ir bendrą siekį išvengti antro prašymo priimti prejudicinį sprendimą, siūlau Teisingumo Teismui pripažinti Reglamentą Nr. 723/2011 negaliojančiu.

³⁶ 1987 m. spalio 22 d. Sprendimas *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452, 20 punktas).

VI. Išvada

72. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) pateiktus klausimus atsakyti taip:

1. a) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis, siejamas su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad SESV 263 straipsnyje nurodytais teisminės kontrolės pagrindais gali būti remiamasi nacionaliniame teisme teigiant, jog Europos Sąjungos aktas negalioja, siekiant paskatinti prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimą Teisingumo Teismui.
1. b) Ieškovas, kuris remiasi ES akto neteisėtumu, turi įrodyti, pirma, savo teiginio tikėtinumą ir pateikti visą turimą informaciją. Vis dėlto, jei nacionaliniam teismui reikia informacijos, kurią gali pateikti tik ES institucijos, pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje nustatytą lojalaus bendradarbiavimo principą reikalaujama, kad ES institucijos, jeigu to jų prašo nacionalinis teismas, kuo greičiau pateiktų šią informaciją, nebent atsisakymas pateikti šią informaciją gali būti pateisinamas dėl priešasčių, susijusių su poreikiu išvengti bet kokio trukdymo Sąjungos veikimui ir nepriklausomumui ar apsaugoti jos interesus.
1. c) Nacionaliniam teismui, tikrinančiam teisėtumą, leidžiama tikrinti, ar buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar buvo tiksliai nurodytos faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčijamas sprendimas, ir ar kompetentinga institucija atsižvelgė į visas reikšmingas faktines aplinkybes. Teisėtumą tikrinantis teismas taip pat gali tikrinti, ar vertinant 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių 13 straipsnio sąlygas buvo padaryta akivaizdi vertinimo klaida.
2. a) Reglamento Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalyje išdėstytas žodžių junginys „visą susijusią informaciją“ turi būti aiškinamas kaip apimantis pastabas, kurias suinteresuotosios šalys pateikė reaguodamos į Komisijos išvadas dėl tyrimo.
2. b) Reglamento Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalyje nustatyti reikalavimai yra esminiai procedūros teisėtumo reikalavimai. Taigi importuotojas gali remtis Reglamento Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalies pažeidimu, jeigu jo pateiktas atsakymas nebuvo pateiktas Patariamajam komitetui ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki jo posėdžio.
2. c) Jeigu antidempingo priemonės nustatomos pažeidžiant Reglamento Nr. 1225/2009 15 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, nagrinėjamas aktas tampa negaliojantis.
3. 2011 m. liepos 18 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 723/2011, kuriuo išplečiamas galutinio antidempingo muito, nustatyto Reglamentu (EB) Nr. 91/2009 tam tikroms importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, taikymas tam tikroms iš Malaizijos siunčiamoms importuojamoms geležinėms arba plieninėms tvirtinimo detalėms, deklaruojamoms arba nedeklaruojamoms kaip Malaizijos kilmės, negalioja.